Jak korzystać z termometru i koła

Dla prowadzącego

Dla kogo	Termometr złości: 4–9 lat. Mój termometr i pomiar: 6–12 lat. Koło emocji: od 10 lat i dorośli.
Ile czasu	Termometr: 10–15 minut. Koło emocji z zadaniami: 30–45 minut (jedna lekcja).
Cel	Dziecko widzi, że emocja ma różną siłę, rozpoznaje sygnały z ciała i wybiera, co zrobić, zanim złość „wybuchnie”.
Potrzebne	Wydruk, kredki, klamerka lub magnes do zaznaczania poziomu.

Przebieg krok po kroku

1. Zawieś termometr złości w widocznym miejscu. Przeczytajcie razem poziomy od 1 do 5 i zróbcie miny z każdego poziomu.
2. Ćwiczcie w spokojnym momencie, nie w czasie złości. Zapytaj: „Co robisz, kiedy jesteś na poziomie 2? A na 4?”.
3. W ciągu dnia dziecko przypina klamerkę na swoim poziomie. Chwal za zauważenie, a nie za „niski” wynik.
4. Na stronie 3 dziecko tworzy własny termometr: opisuje swoje sygnały z ciała i to, co mu pomaga.
5. Starsi pracują z kołem emocji (strona 5) i rozwiązują zadania (strona 6). Klucz jest na stronie 7.

Wskazówki

- Termometr pasuje do każdej emocji, np. strachu albo smutku (strona 3).
- Nie oceniaj emocji – uczymy, jak bezpiecznie się zachować.
- Koło emocji opiera się na modelu psychologa Roberta Plutchika (1980): 8 podstawowych emocji, każda w trzech natężeniach.

Materiał wspierający, nie zastępuje pomocy specjalisty.

Termometr złości

4–9 lat ●○○

Na którym poziomie jestem? Pokaż palcem albo przypnij klamerkę. Im wyżej, tym szybciej trzeba coś zrobić.

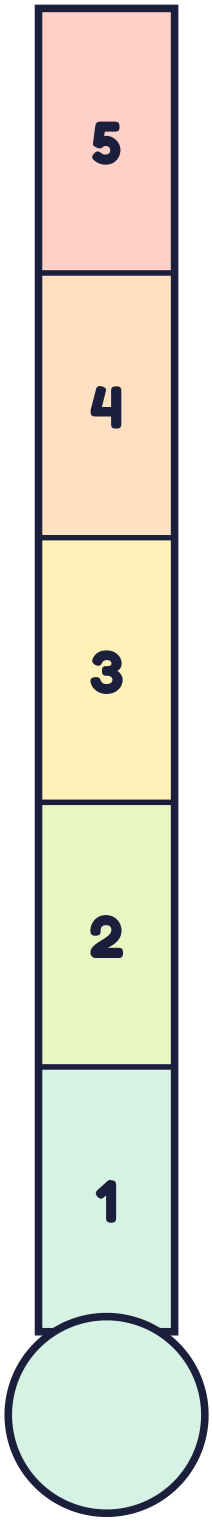

Wybuch

Krzyczę, chcę rzucać rzeczami albo uderzyć.

Co mogę zrobić? STOP! Odchodzę w bezpieczne miejsce i wołam dorosłego.

Duża złość

Zaciskam pięści, robi mi się gorąco.

Co mogę zrobić? Oddycham powoli: wdech nosem, wydech ustami – 5 razy.

Złość

Mówię głośniej, marszczę brwi.

Co mogę zrobić? Mówię: „Jestem zły, bo…” albo „Jestem zła, bo…”.

Irytacja

Coś mnie drażni, marudzę.

Co mogę zrobić? Robię przerwę: piję wodę, przeciągam się.

Spokój

Czuję się dobrze, myślę jasno.

Co mogę zrobić? Mogę się bawić, uczyć i rozmawiać.

EMOCJE I UWAŻNOŚĆ · TERMOMETR I KOŁO

Mój termometr emocji

6–12 lat ●●○

Wybierz emocję (np. złość, strach, smutek): _____. Narysuj minę przy każdym poziomie i opisz go. Poziom 1 – najsłabiej, poziom 5 – najmocniej.

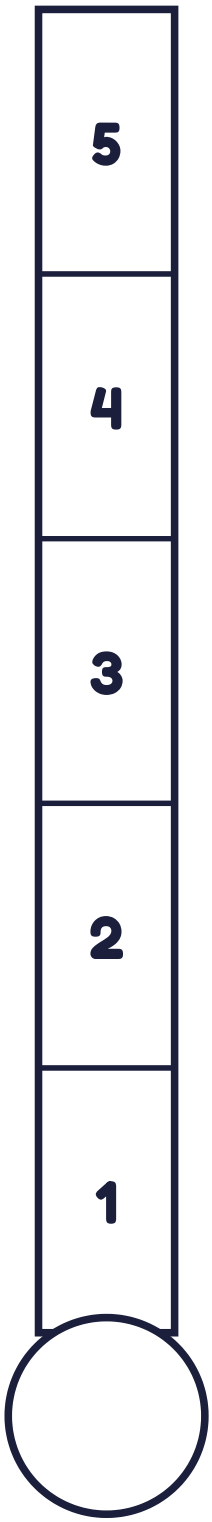

5. Nazwa: _____

Jak wyglądam i co czuję w ciele?

Co mi pomaga?

4. Nazwa: _____

Jak wyglądam i co czuję w ciele?

Co mi pomaga?

3. Nazwa: _____

Jak wyglądam i co czuję w ciele?

Co mi pomaga?

2. Nazwa: _____

Jak wyglądam i co czuję w ciele?

Co mi pomaga?

1. Nazwa: _____

Jak wyglądam i co czuję w ciele?

Co mi pomaga?

Dzienny pomiar emocji

6–12 lat ●●○

Trzy razy dziennie wpisz w tabelę liczbę od 1 do 5 albo narysuj minę. Na końcu tygodnia sprawdź, kiedy było najspokojniej, a kiedy najtrudniej.

1 – spokój

2 – irytacja

3 – złość

4 – duża złość

5 – wybuch

Dzień	Rano	Po szkole	Wieczorem	Co się wydarzyło?
Poniedziałek				
Wtorek				
Środa				
Czwartek				
Piątek				
Sobota				
Niedziela				

Podsumowanie tygodnia

Najspokojniej było, kiedy… _____

Najbardziej pomogło mi… _____

Koło emocji

od 10 lat ●●●

8 podstawowych emocji, każda w trzech natężeniach. Emocje naprzeciwko siebie są przeciwne. Model: Robert Plutchik (1980).

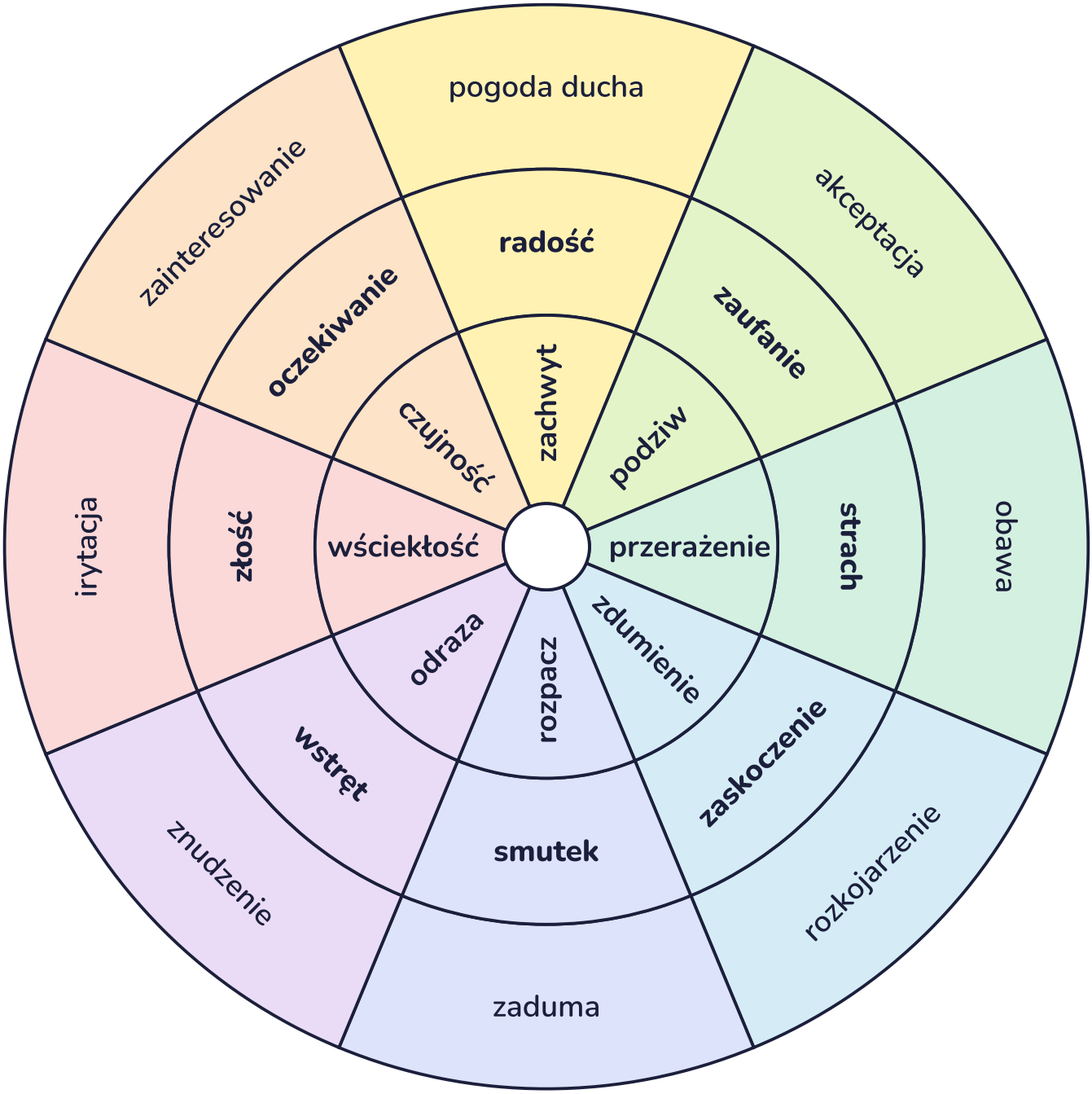

Środek koła – emocja najsilniejsza · pierścień środkowy – emocja podstawowa · brzeg – emocja najsłabsza

Ćwiczenia z kołem emocji

od 10 lat ●●●

1 Ułóż od najsłabszej do najsilniejszej. Pomoże ci koło ze strony 5.

a)	złość · irytacja · wściekłość	
b)	przerażenie · obawa · strach	
c)	smutek · rozpacz · zaduma	
d)	czujność · zainteresowanie · oczekiwanie	

2 Wpisz emocję przeciwną – leży na kole naprzeciwko.

radość ↔ _____ zaufanie ↔ _____

strach ↔ _____ zaskoczenie ↔ _____

3 Jaką emocję może czuć ta osoba? Wpisz jedną lub dwie z koła.

Ola czeka na wyniki konkursu, w którym bardzo chciała wygrać.

_____

Kuba trzeci raz słucha tej samej długiej instrukcji.

_____

Babcia dostała od wnuków laurkę, której się nie spodziewała.

_____

4 Przypomnij sobie ostatni tydzień. Które 3 emocje z koła czułeś lub czułaś najczęściej? Kiedy?

_____

_____

Klucz do ćwiczeń

Klucz

Zadanie 1

a) irytacja → złość → wściekłość
b) obawa → strach → przerażenie
c) zaduma → smutek → rozpacz
d) zainteresowanie → oczekiwanie → czujność

Zadanie 2

radość ↔ smutek · zaufanie ↔ wstręt · strach ↔ złość · zaskoczenie ↔ oczekiwanie

Zadanie 3 (przykładowe odpowiedzi – inne też mogą być dobre, jeśli uczeń je uzasadni)

1. oczekiwanie, obawa (zainteresowanie)
2. znudzenie, irytacja
3. zaskoczenie, radość (zachwyt)

Zadanie 4

Odpowiedź własna. Warto porozmawiać o tym, co pomogło przy trudnych emocjach.